

Fylkesmannen i Aust-Agder

Forslag til vern av:

Grøneliane naturreservat

Birkenes kommune

AUST-AGDER

Høringsforslag januar 2014

Foto: Arne Heggland

HØRING AV VERNEFORSLAG FOR
GRØNELIANE NATURRESERVAT I BIRKENES KOMMUNE
AUST-AGDER FYLKE

Fylkesmannen i Aust-Agder sender med dette forslag til verneplan for opprettelse av Grøneliane naturreservat i Birkenes kommune på offentlig høring. Verneforslaget sendes på høring etter avtale med Miljødirektoratet.

**Uttalelser til verneforslaget og til endringer av verneforskrift sendes skriftlig til
Fylkesmannen i Aust-Agder innen tirsdag 25. mars 2014**

INNLEDNING

Gjennom behandling av Stortingsmelding nr. 25 (2002-2003) sluttet Stortinget seg til Regjeringens innstilling om en kraftig opptrapping av skogvernet i Norge. Per 2009 er ca. 1,75 % av den produktive skogen i Norge vernet og dette er langt mindre enn andre land i Europa. St.meld.nr. 25 trakk opp viktige prinsipper og satsingsområder for en opptrapping av skogvernet. Blant annet at et utvidet skogvern skulle følge de faglige anbefalingene fra rapporten "Evaluerings av skogvernet i Norge" (Framstad mfl. 2002).

Frivillig vern ble i meldingen trukket fram som en viktig strategi for det framtidige Skogvernet i Norge. Frivillig vern innebærer at skogeier(e) tilbyr staten vern av egen skog. Miljøvernmyndighetene vurderer tilbudet og iverksetter naturfaglige registreringer for å kartlegge verneverdier. Om det etter en slik registrering vil være aktuelt å fremme et verneforslag for det aktuelle arealet skal det gjennomføres forhandlinger med grunneier om avgrensing, verneforskrifter og økonomisk erstatning. Når staten og grunneier er kommet til enighet om disse punktene vil området gjennomgå vanlig saksbehandling i tråd med lov om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) av 19.06.2009.

Bevilgningen til frivillig vern for 2014 har økt betydelig og midlene skal gi grunnlag for opprettelse av flere verneområder i løpet av 2014. Arbeidet omfatter både frivillig vern og vern av offentlig eid grunn (Statskog og OVF).

VERNEFORM

Skogområder som inngår i ordningen med frivillig vern skal normalt fredes som naturreservat, jf. naturmangfoldloven § 37.

NATURFAGLIGE REGISTRERINGER

Grøneliane naturreservat er beskrevet i frivillig-vern rapport publisert i skogdatabasen NARIN (<http://www.borchbio.no/narin/>) i 2008. Arne Heggland har stått for feltarbeid og rapportering (Heggland 2008).

I rapporten beskrives naturgrunnlag, vegetasjon, skogstruktur og påvirkning, og det gis beskrivelse, avgrensning og verdivurdering av kjerneområder. Samlet verdi for området gis med utgangspunkt i vurdering av en rekke kriterier som urørthet, død ved, forekomst av gamle trær, variasjon, rikhet, arrondering og forekomst av sjeldne og trua arter.

En oppsummering av de naturfaglige registreringene gis under presentasjon av området nedenfor i dette skriv. På grunn av til dels lave verneverdier i store deler av det kartlagte området i Grøneliane er det kun de sentrale vestre delene av området som det nå fremmes verneforslag for. Vurderingen om å ta det foreslåtte området videre baseres i hovedsak på at det i dette området er registrert et høyt innslag av særlig grov barlind (VU – sårbar i norsk rødliste for arter) og gamle bartrær. Det er viktig å ha høy prioritet på å verne områder med viktige forekomster av rødlistearter, hvor konsentrasjonen av disse artene har et slikt omfang at de er egnet til forvaltning ved områdevern (Framstad mfl. 2003). Videre har Grøneliane tynn morene som vanligste jordart, noe som også er med på å komplementere mangler ved skogvernet i Aust-Agder, hvor mye skog er vernet på marine sedimenter, mens nesten ikke noe er vernet på morene og skredmateriale (Framstad mfl. 2002).

ØKONOMISK ERSTATNING

Bestemmelser om erstatning for naturreservater er gitt i naturmangfoldloven av 19.06.2009 §§ 50 og 51. Etter § 50 fastsettes erstatningen for tap i igangværende bruk i samsvar med utmålingsreglene i lov 6. april 1984nr. 17 om vederlag ved overføring av fast eiendom (ekspropriasjonserstatningslova). Ved anvendelsen av nevnte lov § 10 er det tidspunktet for vernevedtaket som skal legges til grunn. § 51 sier at Staten senest ett år etter at vernevedtaket ble truffet skal gi tilbud om erstatning etter § 50 til en eier eller rettighetshaver som har fremsatt skriftlig krav om dette innen fire måneder fra vernevedtaket. Videre skal skjønnet holdes etter reglene i lov 1. juni 1917 nr. 1 om skjønn og ekspropriasjonssaker (skjønnsprosessloven) og reglene i dette ledd, jf. § 51.

Ved frivillig vern skal det inngås avtaler med berørte grunneiere før området kan vernes, og grunneierne får utbetalt avtalt erstatning umiddelbart etter vernevedtak. Det er innført en vederlagsordning for frivillig vern som innebærer at det blir utbetalt vederlag fra avtaleinngåelse og fram til vernevedtak. Vederlaget beregnes ut fra størrelsen på erstatningen.

HVA MEDFØRER VERNET?

Ved vern av skog som naturreservater legges det vekt på at det er hele økosystemet og de økologiske prosessene som skal vernes. Verneformålet impliserer at det skal skje en naturlig utvikling dvs. at de naturlige økologiske prosessene skal kunne finne sted.

Et vern vil få konsekvenser for utnyttelsen og bruken av området. Alle tiltak som kan føre til endringer av naturmiljøet vil være forbudt. Dette betyr at ulike aktiviteter som skogsdrift, økonomisk motivert skogskjøtsel, nydyrking og lignende vil være forbudt. En del tiltak vil være søknadspliktige. I fellesskap kan en i endel tilfeller finne løsninger som gjør at tiltaket ikke kommer i konflikt med verneformålet og dermed kan tillates gjennomført. For noen av de søknadspliktige tiltakene kan det gis flerårige tillatelser.

Forskrift og restriksjonsnivå

Forholdene i reservatet og uttalelser i forbindelse med lokal og sentral høring kan innebære at det gjøres tilpasninger av verneforskriften. Det er derfor av stor betydning at høringsinstansene kommer med merknader til forskriften sett i lys av forholdene i verneområdet. Mulighet for justeringer av verneforskriften må deretter vurderes opp mot hensynet til verneformålet.

HØRING OG VIDERE PROSESS

Formålet med høringen er å kaste lys over mulige konflikter knyttet til ulike interesser som kan bli påvirket av verneplanen. Etter høringen vil høringsuttalelsene bli vurdert i forhold til konfliktgrad og mulige løsninger for området. Fylkesmannen vil så sende sin tilråding om vern av området til Miljødirektoratet, inkludert oppsummering av høringsuttalelsene og forslag til eventuelle endringer. Basert på etterfølgende anbefaling fra Miljødirektoratet vil så Klima- og miljødepartementet gjøre nødvendige avklaringer med andre departement, og legge planen frem for regjeringen som avgjør endelig utfall av verneforslaget.

Vi oppfordrer til å komme med skriftlige uttalelser til forslaget til verneplanen, frist tirsdag 25. mars 2014. Adresse: *Fylkesmannen i Aust-Agder, miljøvernavdelingen, Postboks 788, Stoa, 4809 Arendal*, eller på e-post til postmottak@fmaa.no merket sak nr. 2006/7051.

Kontaktperson: Cathrine S. Torjussen, tlf. 37 01 78 26.

FORSLAG TIL VERNEFORSKRIFT FOR GRØNELIANE NATURRESERVAT

Forskrift om vern av Grøneliane naturreservat i Birkenes kommune i Aust-Agder fylke

Fastsatt ved kongelig resolusjonmed hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 34 jf. § 37 og § 62. Fremmet av Klima- og miljødepartementet.

§ 1 Formål

Formålet med naturreservatet er å bevare en stor, sammenhengende forekomst av gammel granskog med høyt innslag av barlind og gamle bartrær. Den sjeldent rike forekomsten av barlind med til dels usedvanlig grove dimensjoner har særskilt betydning for biologisk mangfold.

Grøneliane naturreservat er et godt arrondert barskogsområde i sørboreal vegetasjonssone. Området inneholder en frisk og frodig liside med granskog i et høytliggende og vesentlig furudominert heilandskap.

§ 2 Geografisk avgrensing

Naturreservatet berører følgende gnr/bnr:
137/4 og 127/3 i Birkenes kommune

Naturreservatet dekker et totalareal på ca. 1051 dekar.

Grensene for naturreservatet går fram av kart i målestokkdatert Klima og miljødepartementet De nøyaktige grensene for naturreservatet skal avmerkes i marka. Knekkpunktene skal koordinatfestes.

Verneforskriften med kart oppbevares i Birkenes kommune, hos Fylkesmannen i Aust-Agder fylke, i Miljødirektoratet og i Klima og miljødepartementet. Det samme gjelder jordskiftekartet som lages etter grensemerking.

§ 3 Vernebestemmelser

I naturreservatet må ingen foreta noe som forringer verneverdiene angitt i verneformålet.

I naturreservatet gjelder følgende vernebestemmelser:

1. Vegetasjonen, herunder døde busker og trær, er vernet mot skade og ødeleggelse. Det er forbudt å fjerne planter og sopp (inkludert lav) eller deler av disse fra naturreservatet. Planting eller såing av trær og annen vegetasjon er forbudt.
2. Dyrelivet, herunder reirplasser og hiområder, er vernet mot skade, ødeleggelse og unødig forstyrrelse. Utsetting av dyr er forbudt.
3. Området er vernet mot ethvert tiltak som kan endre naturmiljøet, som f.eks. oppføring av bygninger, anlegg, gjerder, andre varige eller midlertidige innretninger, parkering av campingvogner, brakker e.l., framføring av luftledninger, jordkabler, kloakkledninger, bygging av veier, drenering eller annen form for tørrlegging, uttak, oppfylling og lagring av masse, utføring av kloakk eller andre konsentrerte forurensningstilførsler, henleggelse av avfall, gjødsling, kalking eller bruk av kjemiske bekjempingsmidler. Forsøpling er forbudt. Opplistingen av tiltak er ikke uttømmende.
4. Bruk av naturreservatet til telteirer, idrettsarrangementer eller andre større arrangementer er forbudt.
5. Bålbrenning er forbudt.

§ 4 Generelle unntak fra vernebestemmelsene

Vernebestemmelsene i § 3 annet ledd er ikke til hinder for:

1. Sanking av bær og matsopp.
2. Jakt, fangst og fiske i samsvar med gjeldende lovverk.
3. Skadefelling av store rovdyr i samsvar med gjeldende lovverk.
4. Vedlikehold av eksisterende bygninger i henhold til standard på vernetidspunktet.
5. Beiting.

§ 5 Regulering av ferdsel

All ferdsel skal skje varsomt og ta hensyn til vegetasjon, dyreliv og kulturminner.

I naturreservatet gjelder følgende bestemmelser om ferdsel:

1. Motorisert ferdsel til lands og til vanns er forbudt, herunder start og landing med luftfartøy.
2. Bruk av sykkel, hest og kjerre samt ridning forbudt.

§ 6 Generelle unntak fra ferdselsbestemmelsene

Ferdselsbestemmelsene i § 5 annet ledd er ikke til hinder for:

1. Gjennomføring av militær operativ virksomhet og tiltak i forbindelse med ambulanse-, politi-, brannvern-, rednings- og oppsynsvirksomhet, samt gjennomføring av skjøtsels- og forvaltningsoppgaver som er bestemt av forvaltningsmyndigheten. Unntaket gjelder ikke øvingskjøring.
2. Nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe. Kjøretøy som benyttes skal være skånsomt mot markoverflaten. Det skal gis melding til ansvarlig oppsyn for verneområdet i forkant av kjøring.
3. Nødvendig uttransport av felt elg og hjort med lett beltekjøretøy som ikke setter varige spor i terrenget.

§ 7 Spesifiserte dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan etter søknad gi dispensasjon til:

1. Avgrenset bruk av naturreservatet for aktiviteter nevnt i § 3 nr. 4 .
2. Tiltak i forbindelse med forvaltning av vilt og fisk.

§ 8 Generelle dispensasjonsbestemmelser

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

§ 9 Skjøtsel

Forvaltningsmyndigheten, eller den forvaltningsmyndigheten bestemmer, kan iverksette tiltak for å opprettholde eller oppnå den natur- eller kulturtilstand som er formålet med vernet i henhold til naturmangfoldloven § 47.

§ 10 Forvaltningsplan

Det kan utarbeides forvaltningsplan med nærmere retningslinjer for forvaltning av naturreservatet. Forvaltningsplanen kan inneholde nærmere retningslinjer for gjennomføring av skjøtsel.

§ 11 Forvaltningsmyndighet

Miljødirektoratet fastsetter hvem som skal ha forvaltningsmyndighet etter denne forskriften.

§ 12 Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft straks.

GENERELLE KOMMENTARER TIL VERNEFORSKRIFTEN

Under følger generelle kommentarer om hva vernet vil innebære av restriksjoner til enkelte punkter i forslag til forskrift:

Inngrep

Tiltak som kan endre naturmiljøet er forbudt i naturreservater. Dette innbefatter anlegg av ulike slag (midlertidig eller faste), men også tiltak som drenering, kalking og gjødsling.

Fylkesmannen vil i hvert enkelt tilfelle vurdere hvilke stier som skal kunne vedlikeholdes.

Plan- og bygningslovens bestemmelser gjelder i tillegg til disse bestemmelser, men det kan ikke gis tillatelse ut over det vernereglene fastsetter.

Plantelivet

Det er lagt opp til en generell plantelivsfredning, men det er gjort unntak for plukking av bær Og matsopp.

Generelt vil det være et hogstforbud innen for lokalitetene. Skjøtsel i henhold til godkjent forvaltningsplan vil være unntatt et slikt forbud.

Beiting vil fortsatt være tillatt.

Dyrelivet

Det er lagt opp til en generell fugle- og dyrelivsfredning. Det er likevel åpnet for jakt, fangst og fiske i medhold av de lovverkene som regulerer dette.

Ferdsel

Ferdseil til fots og på ski er tillatt. Ut fra en generell vurdering av faren for forstyrrelser og slitasje på markvegetasjonen, er ridning, bruk av hest og kjerre og bruk av sykkel forbudt utenom eksisterende veier og stier.

Bruk av naturreservatet til idrettsarrangementer eller andre større arrangementer vil være forbudt. Noen få telt eller en skoleklasse er ikke vurdert som større arrangementer. Det kan gis tillatelse til avgrenset bruk av reservatet i undervisningssammenheng. Eksempler på brukere vil her være lag og foreninger, universitet, skoler eller andre institusjoner.

Motorferdseil

All motorisert ferdsel er forbudt, med et generelt unntak for bruk av lett terrengkjørende beltekjøretøy for uttransport av felt hjortevilt og nødvendig motorferdsel i forbindelse med uttransport av syke og skadde bufe.

Lov om motorferdsel i utmark og vassdrag gjelder i tillegg til disse bestemmelsene, men gir ikke tillatelse ut over det vernereglene fastsetter. Det kan være tilfeller hvor det også må innhentes tillatelser etter lov om motorferdsel i utmark og vassdrag. Verneforskriften endrer ikke grunneieres rett til å nekte/regulere motorferdsel på egen grunn.

Forvaltningsplan

Verneformåleter knyttet opp til vern av alt naturlig dyre- og planteliv. Området skal i størst mulig grad sikres fri utvikling uten inngrep. Det er per i dag begrenset behov for å utarbeide en forvaltningsplan.

Forvaltning av områder innebærer også at det kan legges til rette for en kanalisert ferdsel slik at området ikke forstyrres eller slites ned. Etter et eventuelt vedtak om vern av området som er foreslått i dette verneplanutkastet, vil områdets grenser bli merket i marka med standardiserte grensemerker og skilt. Det kan også bli satt opp informasjonstavler om gjeldende verneforskrift og avgrensning av området. Oppsynsordning for reservatet vil etableres i samarbeid med Statens Naturoppsyn Bykle.

Generelle dispensasjonsregler

Forvaltningsmyndigheten kan gjøre unntak fra forskriften dersom det ikke strider mot vernevedtakets formål og ikke kan påvirke verneverdiene nevneverdig, eller dersom sikkerhetshensyn eller hensynet til vesentlige samfunnsinteresser gjør det nødvendig, jf. naturmangfoldloven § 48.

Etter naturmangfoldloven § 48 skal det i avveiningen mellom øvrige vesentlige samfunnsinteresser og hensynet til verneområdet legges vekt på verneområdets betydning for det samlede nettverket av verneområder og om et tilsvarende verneområde kan etableres eller utvikles et annet sted. Tiltakshaveren kan pålegges å bære rimelige kostnader ved ivaretagelsen, opprettelsen eller utviklingen av et slikt tilsvarende område.

Forvaltningsmyndighet

Fylkesmannen har tradisjonelt vært tillagt forvaltningsansvaret for verneområder i Norge. Miljødirektoratet er delegert myndighet fra Klima- og miljødepartementet til å fastsette hvem som skal være forvaltningsmyndighet for områdevernet etter naturmangfoldloven.

AREAL OG PLANSTATUS

Verneforslaget omfatter ca. 1051 dekar. Lokaliteten er i kommuneplanens arealdel avsatt til landbruks-, natur- og friluftsområde (LNF-område).

SKOGBRUK

Tabellen under gir skogbruksopplysninger om ca. skogareal, tilvekst og volum for det foreslåtte verneområdet i Grøneliane.

Grøneliane naturreservat	Totalt produktivt areal	Myr	Skrap-skog	Annet areal	Totalt kubikkmasse	Tilvekst totalt
1051 daa	801 daa	179 daa	19 daa	52 daa	8393 m ³	104 m ³

ANDRE INTERESSER

Miljøvernavdelingen er ikke kjent med at det er knyttet andre interesser til området.

VERNEPROSESSEN

Kunngjøring av verneplanen

Formell oppstart av verneplanen for Grøneliane naturreservat ble kunngjort i Agderposten 26. oktober 2013 og Birkenesavisa 30. oktober 2013, samt i brev til grunneiere og aktuelle foreninger og lag datert 17.10.2013.

Kommentarer/merknader i etterkant av oppstartmeldingen

Følgende kommentarer ble mottatt i etterkant av oppstartmeldingen:

- Statens vegvesen Region Sør har ingen merknader til oppstartmeldingen da verneplanområdet ikke berører deres ansvarsområder.
- Norges jeger- og fiskerforbund i Aust-Agder ser positivt på frivillig vern, men forutsetter at jakt og fiske kan utøves på normalt vis etter vernet. De forventer også løyve til å ta ut felt hjortevilt med egnet redskap.
- Aust-Agder sopp- og nyttevekstforening har ingen innvendinger eller videre kommentarer til planene.
- Trude Engesland (nabo) er positiv til vernet, men ber forvaltningsmyndigheten om å vurdere om hele eiendommen (gnr/bnr 137/4) kan foreslås vernet, for å unngå at grunneier på gnr/bnr 137/4 har incentiver for motorisert ferdsel i utmark i området.
Kommentar: De resterende delene av eiendommen har ikke verneverdige verdier på nåværende tidspunkt, og vil derfor redusere kvaliteten på verneområdet som helhet dersom de blir inkludert.
- Forum for natur og friluftsliv (FNF) Agder er positive til vernet, men hadde problemer med å lokalisere Grøneliane på kart. De oppfordrer derfor til å vurdere om et annet navn vil være mer passende på naturreservatet.

Saksbehandling

Naturfaglige registreringer: august og november 2007

Forhandlinger: 2012

Verneplanens omfang

Navn:	Grøneliane naturreservat
Kommune:	Birkenes
Totalareal:	1051 dekar
Areal prod. skog:	801 dekar
Verneverdi:	**

OMRÅDEBESKRIVELSE

Grøneliane naturreservat

Lokalitet: Grøneliane naturreservat

Kommune: Birkenes

Fylke: Aust-Agder

Kartblad: 1512 III

UTM-koordinater: 32V 443829 6491051

Verneverdi: ** (regional verdi)

Vegetasjonssone: Sørboreal

Høyde over havet: 359-505 moh.

Areal: 1051 dekar

Under kartlegging av biologisk mangfold i Grøneliane ble et stort område undersøkt (ca. 3000 daa). Det ble foreslått to mulige avgrensninger av det verneverdige skogområdet (i) et mindre areal på ca. 350 daa sentralt som fokuserer på den mest varierte delen av granskogsliene, med to kjerneområder (Botreiåsen og Grøneliane), og (ii) et stort areal som dekket hele undersøkelsesområdet. På grunn av til dels lave verneverdier er det nå de sentrale vestre delene av det største området som det fremmes verneforslag for. Området avgrenset som Grøneliane naturreservat omfatter altså det minste arealet med høyest verneverdi, samtidig som området er utvidet noe mot nord i forhold til dette, for blant annet å inkludere et tredje kjerneområde (Brandalane). På grunn av dette kan det forekomme noen unøyaktigheter i områdebeskrivelsen.

AVGRENSNING OG ARRONDERING

Avgrensningen følger eiendomsgrenser mot sør og vest, og følger Grønevassbekken og Grønevatnet mot øst. Området er godt arrondert og omfatter tre kjerneområder som dekker en østvendt lise som faller mot Grønevatna. I tilknytning til noen av bekkene som løper ned gjennom den østvendte lia er det tydelige bekkedaler med særegent mikroklima. I nord og sør grenser området til skogarealer med barskog, vesentlig på middels bonitet. Hogstpåvirkningen er generelt langt høyere i de tilgrensende områdene i nord og sør. Området faller inn i kategorien fattig sørboreal og boreonemoral bar- og blandingsskog.

SKOGSTRUKTUR/PÅVIRKNING

Området er lite påvirket av hogst gjennom de seneste ti-årene, og fremstår som en stor enhet med mer eller mindre sammenhengende gammelskog; h.kl. IV og V. De store gamle granskogsbestandene er ganske homogene, i optimalfase og tidlig aldersfase. Kun i små partier er granskogen naturskogspreget. Det er liten spredning på trealder, med 60-70 år som dominerende alder. Noen få betydelig eldre grantrær har blitt observert. Det er svært lite dødt trevirke i granskogen, og dette gjelder både læger (liggende død ved) og gadd (stående død ved). Granskogen inneholder ganske høyt innslag av grov barlind og boreale løvtrær (særlig osp)– sjeldent også edellauvtrær. Dette tilfører en del variasjon til de ellers ganske homogene granskogsbestandene. Flere barlind i området ble målt til over 60 cm (dbh), og den groveste er 70 cm. Enkelte eiker i området er også grove og forholdsvis gamle. Generelt er det få gamle løvtrær i området. Trolig har ospene i området omtrent samme trealder som hovedbestandet av gran. Den glisne lavproduktive furuskogen vest i området kan beskrives som en forholdsvis høytliggende "heiskog" i myrlendt terreng. Furuskogen i denne delen av området har naturskogspreget, med jevnt relativt høy trealder. En del tydelig gamle furuer

(krokfuruer) forekommer spredt til regelmessig i denne delen av området. Det er svært lite dødt trevirke i denne furuskogen.

Påvirkningen fra skogbruk lengre tilbake i tid er kraftig. Området har vært høstet i flere omløp, og særlig er sporene etter en stor uthogst omkring 1950 tydelige. Dette hogstinnngrepet har trolig hatt karakter av flatehogst, og er årsaken til at granskogsliene har et homogent skogbilde. Videre er det er tvilsomt om skogen har hatt særlig naturskogspreg før denne uthogsten, da det ikke ble observert noe dødt trevirke av gran i sene nedbrytningsstadier, og virkelig gamle grantrær så å si er fraværende.

De kraftige uthogstene for 50-60 år siden, og den påfølgende foryngelsen har favorisert gran på bekostning av andre treslag. Stubber i området vitner om at forekomsten av eik og barlind har vært større i tidligere omløp. Spredte forekomster av grove, sterkt nedbrutte eikelæger vitner også om større eikedominans for noen generasjoner siden. På denne bakgrunn er det logisk å konkludere at tidligere tiders mer naturskogspregede gammelskog i området har vært mer variert enn dagens skogbilde i området, med større dominans av bl.a. eik og barlind. Trolig er likevekten i dag skjøvet så langt i retning av granskog at foryngelsesforholdene for flere andre treslag (særlig eik) er svært dårlige.

ARTSMANGFOLD

Utenom flekkvise registreringer av lavurteikeskog (NT – nær truet i norsk rødliste for naturtyper) finnes ingen truede vegetasjonstyper i området. Karplantefloraen er generelt fattig, med karakteristiske og vanlige plantearter for de respektive vegetasjonstypene. Områder med rikere bakkevegetasjon (bl.a. skogsvingel) er best utviklet i deler av kjerneområdet ved Botreiåsen. Barlind er vanlig i de østvendte granskogsliene, og en stor forekomst (mange 10-talls trær) av barlind finnes i og omkring kjerneområdet i Botreiåsen.

Tre rødlistede sopparter (alle vedboende) er dokumentert fra området. Den "nær truede" arten ruteskorpe (knyttet til blottlagt kjerneved av eik) er den hyppigste. De to øvrige artene, nær truet furupiggmusling og sterkt truede hengekjuke, ble funnet på furu. Hengekjuke er funnet på undersiden av seinvokst, furet, middels nedbrutt furulåg i fattig blåbær-furuskog. Funnstedet og det undersøkte området for øvrig levner lite framtidig livsrom for en slik spesialist; til det er det simpelthen for stort kontinuitetsbrudd i tilførselen av grove furulæger. Utsiktene til langsiktig overlevelse for hengekjuke i dette heiområdet er derfor dårlige ("utdøelsesgjeld").

På stammen av osp, rogn, eik og spisslønn ble arter i lungeneversamfunnet (lobarionsamfunnet) påvist. I alt er det et betydelig antall trær med forekomst av slike arter. Hyppigst er lungenever og ulike vregearter (*Nephroma* sp.). Mindre hyppig er vanlig blåfiltlav, grynfiltlav og kystårenever. Det er trolig et visst potensial for utvikling av verdier knytta til mer kravfulle moesamfunn dersom skogen oppnår høyere alder og det produseres sterkt nedbrutt død ved.

Det er et godt skogsfuglterreng, med verdi som helårs leveområde for storfugl og orrfugl. Sannsynligvis er det ett eller flere rovfuglreir i området.

Med unntak av kjerneområdet ved Botreiåsen har området et artsmangfold som er karakteristisk for eldre, hogstmoden barskog i regionen.

VERNEVERDIER

Området har en stor, sammenhengende forekomst av gammel granskog med høyt innslag av barlind og gamle bartrær. Den sjeldent rike forekomsten av barlind med til dels usedvanlig grove dimensjoner og svært høy alder har særskilt betydning for biologisk mangfold. Stedvis er det også et ganske høyt innslag av løvtrær (noen med relativt grove dimensjoner) og god variasjon i vegetasjonstyper. I tillegg finner man flere rødlistede sopparter i området.

LITTERATUR

- Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. – NINA Fagrapport 54.
- Framstad, E., Økland, B., Bendiksen, E., Bakkestuen, V., Blom, H. & Brandrud, T.E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet. – NINA Oppdragsmelding 769.
- Heggland, A. 2008. Naturverdier for lokalitet Grøneliane, registrert i forbindelse med prosjekt Frivilligvern 2007. NaRIN faktaark. BioFokus, NINA, Miljøfaglig utredning.